

האם יש שיטה בשיגעון הזה?

ענים המניעו

לטובת המדיניות של ממשלת בגין, ולרעת הצד הערבי. כי הממשלה הישראלית היא המעוניינת בקיום הסטאטוס קוו. הרפיון הזה ציבירי הפסקת העניין העולמי במזרח התיכון יהיה לטובתה.

הו ההיגיון הנכסתר, הטמון ברי קודים הדיפלומטיים המזורים. זוהי השיטה במה שנראה כשיגעון. איש מן הצדדים אינו מאמין כי ועידת ז'נבה יכולה להביא לתוצאה חיובית כל-שהי — אלא אם כן יחול שינוי מהותי בעמדת הממשלה הישראלית או בעמדת העולם הערבי כולו.

אחרי מעשהו של הבחור הישראלי ב-17 במאי 1977, אין לאיש שמץ של תיקוה לכך.

אבל כל צד רוצה להיראות כי עיני העולם כמו שעשה את הכל כדי לכנס את ז'נבה, כמו שהיה אל קצה גבול היכולת לוותר.

כל צד מעוניין שהצד השני יהיה זה שיגיד, בפעם הראשונה, "לא!"

אף אחד מן הצדדים אינו רוצה להיתפס במצב כזה.

לכן הקפיצות, התמתנות, הפסיעות קדימה ואחורה.

זהו שם המישחק.

ימי קארטר משחק את המישחק הזה. הוא הבטיח שלא ללחוץ על ישראל. הוא לא יפסיק את הסיוע הכלכלי ר/או הצבאי. הוא יתאבד לפני שיפקיר את ישראל.

אבל הוא אומר לדיין: ראה, הדין, העולם מכיר בבעיית ה-פלסטינים. אם לא תעשו שום דבר תוך כעשרים יום, תופיעו בעיני ה-עולם כמו שמנע את הוועידה. זה לא יהיה נעים. לגמרי לא נעים.

דיין התרוצץ חזר לבגין, התייעץ, הביא לאמריקה ויתור טאקטי. מוכנים לקבל פלסטינים למישלחת הערבים המאוחדת ב-משב-הפתיחה. אך להסכמה זו הצמיד דיין תנאים, שרוקנו אותה מתוכן. הוא קיווה כי הפלסטינים ושאיר הערבים לא יוכלו לקבל את התנאים האלה. במקרה כזה היה נוצר מצב אידאלי: ישראל הייתה נראית כמי שוותרה, הערבים היו נראים כמי שאמרו "לא!"

אולם קארטר תפס את המהלך באמצע. ואנס הודיע פומבית שלא הוסכם על תנאים כאלה. דיין נתבקש להתייעץ עוד פעם.

השגריר האמריקני הלך לבגין, ובגין הלך לבית-החולים.

התוצאה: עוד נסיגה טאקטית. מוכנים לדון עם הפלסטינים גם על דברים מהור-תיים, בוועדות. אבל הצמידו לזה תנאים, פלסטינים כאלה, ולא כאלה. התיקוה הייתה שוב: ישראל תופיע כצד המוותר, הערבים יצטרפו לסרב לעיני כל.

אך הרמזים האחרונים מביירות כלמדים שגם הצד השני מכיר את שם המישחק. אש"ף הוכיח גמישות ומוכן לוותרים. הערבים מופיעים בכל כלי-התיקוה כי תבורה של אנשים מתונים, מציאותיים, ותרנים, שוחררי-שלום. כל אחד מהם מעמד לאזרחי-כבוד של ז'נבה העיר.

וכך נמשך המישחק.

הו מישחק מרתק. אבל זהו מישחק בלבד. וההיסטוריה אינה מישחק, וגם לא ריקוד מינואטי.

דיין יכול לרקד כמו גוראייב, לבצע להטוטים עוצרי-נשימה. בסופו של דבר, אחרי כמה פסיעות נוספות אחורה, הוא יגיע אל קיר-הברזל של חרטום הישראלית, ולא יוכל עוד לנוע אחורה.

זהו יכול להיות לפני ז'נבה. כי מקרה הטוב ביותר, זה יהיה אחרי רי-התחלת ז'נבה.

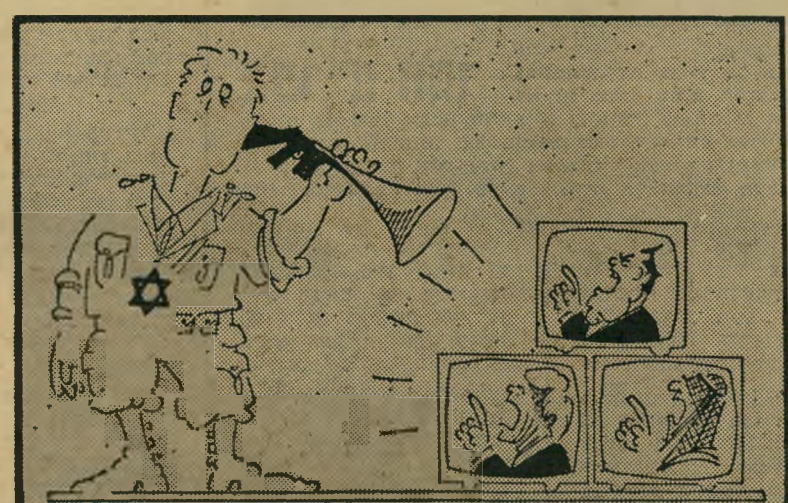
ואז ייגמר לפתע המישחק. המוסיקה תיעצר. הריקוד ייפסק.

ויתחיל מחוז אחר לגמרי — מחוז המוות, לקוד תיזמורת ה-פנזים.

ינהל שם משאימתן? עם בגין, הסבור ש"פלסטין" היא מילה גסה? עם דיין, שאינו חולם להחזיר אף מילימטר מרובע אחד בגדה או ברצועה? עם ממשלת ישראל, המצהירה כי לעולם לא תסכים ל-מדינה פלסטינית ולא תכיר באש"ף, גם אם יניף יאסר עראפאת את הדגל הכחול-לבן וישיר את התיקוה?

ובפאתי מירצה, קרימה עין ל-ז'נבה צופיה...

וכרח להיות ההיגיון כלשהו ב-ריקודים משונים אלה. מוכרחה להיות שיטה כלשהי בשיגעון הזה. מה ההיגיון?

קאריקטורה של פלאנטו ב"לה מונד"

לפני כמה ימים ישבתי בלונדון, בחברת ישראלים, פלסטינים וערבים אחרים, ורשמתי הרצאה קצרה של הוגה-דיעות מדיני מרשים ביותר: קית קייל, מן הרמומחים הגדולים של המכון המלכותי ל-יחסים בינלאומיים.

קייל, גבר גבה-קומה, רוה, בעל הופעה של נביא צפוני, פנה אל כולנו. היה לו מסר לישראלים, לפלסטינים וכל הערבים. הוא אמר לנו כך:

העולם רוצה בז'נבה. התיקוה הרשום קץ לסיכוסך הישראלי-ערבי, המאיים להמשיך שואה על כלכלת העולם וביטחונו.

מי שייראה בעיני העולם כמו ששם-כבוד תיקוה זו — העולם כולו יקום עדין.

אם ייראה כאילו הישראלים הם המהווים את אבן-הנגף בדרך לשלום, תפנה דעת הקהל העולמית נגדה. התוצאות שעיית להיות הרוח-שואה לישראל, כי באווירת כוזאת יופעלו נגדה כל הלחצים האפשריים, ושום כוח לא יעזור לה אז.

לעומת זאת, אם יתקבל הרשום כאילו הערבים ביכלל, או הפלסטינים בפרט, הם המונעים את כינוס ועידת-ז'נבה, ביגלל גושקוהם, תפנה דעת-הקהל העולמית נגד-דבר. הדבר יחזק לא-ישיעור את ישראל, יחסן אותה מפני הלחצים האפשריים, יב-טיח לה את המשך הסיוע האמריקאי במלוא הקצב.

יש גם אפשרות שלישית. העולם יכול לקבל את הרשום ששני הצדדים הם נוקי-שים ובלתי-סבירים, שאיש מהם אינו מוכן לוותר די הצורך. במקרה כזה עלול כל העניין להימאס על דעת-הקהל העיר-למית. התגובה יכולה להיות, כדברי הדוכס במחה רומיאו ויוליה, "מארה על שניכם!"

תגובה כוזאת, אמר קייל, תהיה

בין אנשי אש"ף ידועים ולא-ידועים, ריש-מיים ולא-רישמיים? ממשלת בגין פועלת נגד מי יעי-דיה האמיתיים. מדוע?

ה תנהגותם של הערבים תמוהה לא פחות. גם הם רוקדים ריקוד מזור. הערבים מוותרים ומותרים. פעם אמר אנוואר אל-סאדאת שרק בדור הבא אפי-שר לדבר על יחסים דיפלומטיים ומיס-חריים עם ישראל. אחר כך אמר שהדבר יתכן כבר בתום חמש שנים אחרי חתימת חוזה-השלום.

עכשיו באה ההודעה האמריקאית-סוב-ייטית, ומדברת על כינון "יחסי שלום

הנה משה דיין ואדונו. מה ההיגיון במעשיהם?

הם הכריזו כי לעולם-לעולם לא יישבו עם הפלסטינים, כי אין להם על מה לדבר עם הפלסטינים. לעולם לא משאימתן עם אש"ף, לעולם לא מדינה פלסטינית. לעולם לא הכרה באש"ף.

שנושת הלאזניים של חרטום ה-ירושלמית.

ולפע — צעד אחד "אחורה". מוכנים לשבת עם פלסטינים במושבי-הפתיחה של ז'נבה מחודשת. במיסגרת מישלחת ערבית מאוחדת, אך לא לדבר עימם על שום דבר, מדברים רק עם נציגי המדינות השכנות.

אילו פלסטינים? לא בודקים בציציות. אבל הם צריכים להיות חברים במישלחת של מדינה ערבית. ואסור שיהיו חברים ידועים של אש"ף. והם לא ישתתפו בשום ישיבה אחרי הפתיחה. המישלחת הערבית צריכה להתפרק בתום ישיבת-הפתיחה.

דיין הציץ. בגין אישר. הממשלה היחליטה.

אבל האמריקאים לא הסכימו לתנאים. החלה התגרשושות. באה ההודעה האמרי-קאית-סובייטית.

ותנה, שוב צעד אחד לאחור. מוכנים לשבת עם פלסטינים גם אחרי מושבי-הפתיחה. במיסגרת עדות שיטפלו בבעיית הגדה המערבית ורצועת-עזה. אבל אסור שיהיו אנשי-אש"ף ידועים.

אם כן, האם מותר להם להיות אנשי-אש"ף בדי-יודעים? או שיש שחיו עד כה במחתרת? או אנשים שיוצגו את אש"ף מכחי-ההיות חברים ברישמית?

כן, אומר דיין. בהחלט. סליחה, זאת הייתה טעות. הדברים סולפו עליידי העיר-תונאים. לא, אומר דיין, בהחלט לא. וכשנראה שיש הסכם, שולף בגין מן הכוס תנאי חדש: לא ישראל צריכה להיות זכות וטו על קביעת הנציגים הפלסטיניים. זאת אומרת, יישבו עם פלסטין-נים אבל לא עם פלסטינים. וידונו עימם על הכל, אך על שום-דבר.

מה שנכון לגבי סאדאת, נכון לגבי יאסר עראפאת.

גם הוא פופע אחורה. הוא הודיע לשדרנית האמריקאית ה-צינית-הניצית, באר-בארה וולטרס, שהוא מוכן לקבל את עקרונות 242 בתוספת ההכרה בעם הפלסטיני, אם יביא הדבר לשילוב אש"ף בז'נבה. הוא מוכן גם להכיר בישראל, כדי להביא להקמת מדינה פלסטינית לצידה. אבל ההומנה לז'נבה צריכה להגיע לידי אש"ף, כגורם עצמאי. וכעבור כמה ימים, השבוע, עוד צעד לאחור. דובר של אש"ף בביירות הודיע שבטעם לא כל-כך חשוב אם יופיעו בשם הפלסטינים בז'נבה אנשי-אש"ף ידועים. אש"ף מוכן למנות אנשים שאינם חברים ידועים. העיקר שייצגו את אש"ף.

זהו ויתור עצום. תמורת מה? תמורת התיקוה שאש"ף יוזמן לז'נבה.

מה יש לאש"ף לעשות בז'נבה? עם מי

הם צריכים להיות חברים במישלחת של מדינה ערבית. ואסור שיהיו חברים ידועים של אש"ף. והם לא ישתתפו בשום ישיבה אחרי הפתיחה. המישלחת הערבית צריכה להתפרק בתום ישיבת-הפתיחה.

דיין הציץ. בגין אישר. הממשלה היחליטה.

אבל האמריקאים לא הסכימו לתנאים. החלה התגרשושות. באה ההודעה האמרי-קאית-סובייטית.

ותנה, שוב צעד אחד לאחור. מוכנים לשבת עם פלסטינים גם אחרי מושבי-הפתיחה. במיסגרת עדות שיטפלו בבעיית הגדה המערבית ורצועת-עזה. אבל אסור שיהיו אנשי-אש"ף ידועים.

אם כן, האם מותר להם להיות אנשי-אש"ף בדי-יודעים? או שיש שחיו עד כה במחתרת? או אנשים שיוצגו את אש"ף מכחי-ההיות חברים ברישמית?

כן, אומר דיין. בהחלט. סליחה, זאת הייתה טעות. הדברים סולפו עליידי העיר-תונאים. לא, אומר דיין, בהחלט לא. וכשנראה שיש הסכם, שולף בגין מן הכוס תנאי חדש: לא ישראל צריכה להיות זכות וטו על קביעת הנציגים הפלסטיניים. זאת אומרת, יישבו עם פלסטין-נים אבל לא עם פלסטינים. וידונו עימם על הכל, אך על שום-דבר.

מה שנכון לגבי סאדאת, נכון לגבי יאסר עראפאת.

גם הוא פופע אחורה. הוא הודיע לשדרנית האמריקאית ה-צינית-הניצית, באר-בארה וולטרס, שהוא מוכן לקבל את עקרונות 242 בתוספת ההכרה בעם הפלסטיני, אם יביא הדבר לשילוב אש"ף בז'נבה. הוא מוכן גם להכיר בישראל, כדי להביא להקמת מדינה פלסטינית לצידה. אבל ההומנה לז'נבה צריכה להגיע לידי אש"ף, כגורם עצמאי. וכעבור כמה ימים, השבוע, עוד צעד לאחור. דובר של אש"ף בביירות הודיע שבטעם לא כל-כך חשוב אם יופיעו בשם הפלסטינים בז'נבה אנשי-אש"ף ידועים. אש"ף מוכן למנות אנשים שאינם חברים ידועים. העיקר שייצגו את אש"ף.

זהו ויתור עצום. תמורת מה? תמורת התיקוה שאש"ף יוזמן לז'נבה.

מה יש לאש"ף לעשות בז'נבה? עם מי

לשם מה הנסיגות הרצופות האלה. מצד ממשלה המחנאה בנוקשותה? כדי להגיע לוועידת-ז'נבה. כדי להגיע לז'נבה, מוכרחים לוותר פה ושם.

אבל הרי לממשלה תואת לא יכול להיות שום עניין להגיע לז'נבה! בז'נבה ידברו על החזרת שטחים בגדה וברצועה. בהתי-אם ההחלטת מועצה-הביטחון 242. מנתם בגין התנגד בישעו להתלטת ממשלת-אש"ף לקבל, לפחות בחצי-פה, את 242. איהו עניין יכול להיות לו בוועידה, שבי-מרכזה יעמדו שני נחשאים: החזרת השט-חים המוחזקים והקמת מדינה פלסטינית? והא הוא רוצה למנוע בכל מחיר את העלאת הנושא של המדינה הפלסטינית. מדוע הסכים להשתתפות פלסטינים, שוהי-מטרתם היחידה? ומבחינה זו, מה התבדל